

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Kielcach

LKI.410.15.2.2023

Pani
Dorota Lenart
Dyrektor Zespołu Szkół Zawodowych Nr 3
w Starachowicach
ul. Szkolna 10
27-200 Starachowice

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/025 – Szkolnictwo zawodowe

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Zespół Szkół Zawodowych Nr 3 w Starachowicach (dalej: ZSZ), Branżowa Szkoła I Stopnia Nr 1 w Starachowicach (dalej: BS1), Branżowa Szkoła II Stopnia Nr 1 w Starachowicach (dalej: BS2), ul. Szkolna 10, 27-200 Starachowice.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Dorota Lenart, Dyrektor ZSZ (dalej: Dyrektor). Do dnia 31 sierpnia 2020 r. Dyrektorem ZSZ był Mariusz Majewski.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Warunki do kształcenia zawodowego. 2. Realizacja procesu kształcenia.
Okres objęty kontrolą	Lata 2019-2023 (do czasu zakończenia kontroli oraz z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, jeśli miały wpływ na kontrolowaną działalność).
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach
Kontrolerzy	Karol Pokora, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKI/103/2023 z 29 września 2023 r. Arkadiusz Pawlik, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKI/96/2023 z 25 września 2023 r.

(akta kontroli str. 1-8)

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W latach 2019-2023 (do 8 listopada 2023 r.) ZSZ zapewnił właściwe warunki do kształcenia zawodowego w BS1 i BS2. Prawidłowo realizowano proces kształcenia zawodowego w ww. szkołach branżowych.

W statutach BS1 i BS2 nie było zapisów dotyczących możliwości kształcenia w zawodach, w odniesieniu do których prowadzono nabór na rok szkolny 2023/2024, tj. w BS1 na kształcenie w zawodach monter stolarki budowlanej (712906³) oraz magazynier logistyk (432106), a w BS2 – technik logistyk (333107) oraz technik montażu i automatyki stolarki budowlanej (311222). Nauczyciele przedmiotów zawodowych zatrudnieni w szkołach branżowych posiadali wymagane kwalifikacje, które doskonalili w ramach szkoleń. Prowadzono kontrole obiektów należących do ZSZ w zakresie zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków kształcenia. Ogólne wymagania z zakresu bezpieczeństwa i higieny były spełnione, tj. pracownicy ZSZ mieli aktualne szkolenia z bhp i ukończyli kurs udzielania pierwszej pomocy, a budynki (w tym sanitariaty i pracownie) spełniały wymogi rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach⁴. Wprawdzie pracownie przedmiotowe, które poddano kontroli, nie były w pełni wyposażone, ale biorąc pod uwagę złożone przez Dyrektora wyjaśnienia – nie miało to istotnego wpływu na kształcenie w badanych zawodach.

W BS1 i BS2 kształcono w zawodach, na które występowało istotne lub umiarkowane zapotrzebowanie na pracowników na świętokrzyskim rynku pracy. Dopuszczone do stosowania w roku szkolnym 2022/2023 we wszystkich klasach pierwszych ww. szkół branżowych programy nauczania dla zawodów posiadały pozytywną opinię Rady Pedagogicznej ZSZ. Zapewniono w tych klasach odpowiedni wymiar godzin niezbędny do osiągnięcia efektów kształcenia zawodowego określonego w ramowych planach nauczania i podstawie programowej.

Programy realizacji doradztwa zawodowego obowiązujące w latach szkolnych 2019/2020-2022/2023 nie zawierały wszystkich elementów wymaganych rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego⁵.

ZSZ nie zapewnił w roku szkolnym 2022/2023 uczniom BS1 i BS2 skierowanym na praktyczną naukę zawodu ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków. W BS1 i BS2 analizowano wyniki egzaminów zawodowych i wykorzystywano w praktyce wnioski wynikające z tych analiz. ZSZ korzystał z funduszy europejskich dedykowanych szkolnictwu zawodowemu.

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

1. Warunki do kształcenia zawodowego

W okresie objętym kontrolą zarówno dla BS1, jak i dla BS2 obowiązywały cztery statuty. Dla BS1 były to statuty zatwierdzone uchwałami Rady Pedagogicznej ZSZ w dniach 29 listopada 2019 r., 23 listopada 2020 r., 30 sierpnia 2022 r. oraz 30 marca 2023 r. Dla BS2 był to statut z dnia 16 kwietnia 2020 r. nadany uchwałą Rady Powiatu Starachowickiego oraz statuty zatwierdzone uchwałami ww. Rady w dniach 23 listopada 2020r., 30 sierpnia 2022 r. oraz 30 marca 2023 r.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Po nazwie zawodu w treści wystąpienia pokontrolnego podano w nawiasie kod zawodu wynikający z rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresy jej stosowania (Dz. U. z 2018 r., poz.227).

⁴ Dz. U. z 2002 r., poz. 1604, dalej: rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny.

⁵ Dz. U. poz. 325, dalej: rozporządzenie w sprawie doradztwa zawodowego.

Zgodnie ze statutami dotyczącymi BS1 szkoła ta miała możliwość kształcenia w 22 zawodach: krawiec (753105), stolarz (752205), sprzedawca (522301), fryzjer (514101), monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie (712905), monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych (712616), murarz-tylnik (711204), monter mechatronik (742114), elektromechanik (741201), elektryk (741103), elektromechanik pojazdów samochodowych (741203), mechanik-monter maszyn i urządzeń (723310), mechanik pojazdów samochodowych (723103), operator obrabiarek skrawających (722307), ślusarz (722204), blacharz samochodowy (721306), piekarz (751204), cukiernik (751201), przetwórcza mięsa (751108), kucharz (512001), kierowca mechanik (832201), mechanik-operator maszyn do produkcji drzewnej (817212).

Zgodnie ze statutami dotyczącymi BS2, szkoła ta miała możliwość kształcenia w siedmiu zawodach: technik pojazdów samochodowych (311513), technik robót wykończeniowych w budownictwie (311219), technik usług fryzjerskich (514105), technik żywienia i usług gastronomicznych (343404), technik elektryk (311303), technik mechanik (311504) oraz technik transportu drogowego (311927).

(akta kontroli str. 521-579, 604-705)

BS1 kształciła w latach szkolnych 2017/2018-2023/2024 w dziewięciu zawodach: kucharz (512001), operator obrabiarek skrawających (722307), elektromechanik (741201)⁶, elektromechanik pojazdów samochodowych (741203), fryzjer (514101), mechanik pojazdów samochodowych (723103), kierowca mechanik (832201), monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie (712905) oraz elektryk (741103)⁷.

BS2 kształciła w latach szkolnych 2020/2021-2021/2022 w trzech zawodach: technik pojazdów samochodowych (331513), technik usług fryzjerskich (514105), technik robót wykończeniowych w budownictwie (311219), a w latach szkolnych 2022/2023-2023/2024 w sześciu zawodach, tj. poza ww. wymienionymi także technik transportu drogowego (311927), technik elektryk (311303), technik żywienia i usług gastronomicznych (343404).

(akta kontroli str. 225-228)

Dyrektor wyjaśniła: (...) *nabór w ramach klas pierwszych (zarówno BS1 jak i BS2) prowadzono w ramach wszystkich zawodów ujętych w odpowiednich statutach. Jednak w związku z tym, że nie wszystkie cieszyły się dużym zainteresowaniem, w przypadkach, gdy aplikowało do pięciu uczniów, dostawali oni propozycję wybrania innego zawodu. Organ prowadzący nie wyrażał bowiem zgody na tworzenie klas, w których liczba uczniów w danym zawodzie była mniejsza niż 12. BS1 ma obecnie możliwość kształcenia w 24 zawodach i w procesie rekrutacji przedstawia ofertę, a także zachęca do wyboru we wszystkich zawodach kandydatów. Proces ten jest cykliczny, zgodny z Barometrem zawodu i potrzebami rynku, niezależnie od tego czy w poprzednim roku szkolnym BS1 kształciła w 8 zawodach. Przykładem na zasadność takiego działania są zawody w których kształcimy nie w każdym roku szkolnym jak np. cukiernik, operator obrabiarek skrawających, a potrzeby rynku w tych zawodach są duże. Nabór do BS1 odbywa się w formie elektronicznej poprzez platformę Vulcan i nie mamy możliwości dostępu do statystyk zawodu, ilu uczniów starało się o przyjęcie do klas w pozostałych zawodach. Liczba kandydatów była mniejsza, niż ta określona w regulaminie rekrutacji, tak by oddział w danym zawodzie mógł powstać, o czym decyduje organ prowadzący szkołę. W BS2 istnieje możliwość kształcenia w 9 zawodach. O rozpoczęciu kształcenia w danym zawodzie decyduje liczba kandydatów, gdzie minimalna liczba osób w oddziale to 20 uczniów. Ilość kierunków w BS2 wynika z kontynuacji kształcenia w BS1 w danym zawodzie.*

⁶ Rok szkolny 2019/2020 był ostatnim rokiem kształcenia w zawodzie elektromechanik.

⁷ Od roku szkolnego 2018/2019.

Większość klas BS1 to oddziały dwuzawodowe, gdzie liczba uczniów w grupie to średnio 16 osób lub mniej. Trudnością jest utworzenie oddziałów, kontynuujących naukę BS2 w każdym zawodzie. Każdego roku szkolnego prowadzony jest nabór zgodnie z ofertą szkoły, niezwiązany z tym jak nabór kształtował się w roku ubiegłym. Podjęcie kształcenie w BS2 nie jest obligatoryjne.

(akta kontroli str. 243-252, 706)

Pomimo, że od roku szkolnego 2023/2024 rozszerzono ofertę kształcenia w dwóch zawodach (zarówno w odniesieniu do BS1 jak i BS2), to możliwości kształcenia w tych zawodach nie wynikały z zapisów zawartych w statutach, co opisano szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 586-587, 604-609, 663-668)

Liczba uczniów rozpoczynających naukę w BS1 w roku szkolnym 2017/2018 wynosiła 160, w kolejnym roku 287, w trzech kolejnych latach szkolnych powyżej pięciuset uczniów⁸, a w latach szkolnych 2022/2023 i 2023/2024 powyżej czterystu⁹. Liczba uczniów promowanych wyniosła w latach szkolnych 2017/2018-2022/2023 odpowiednio: 140, 254, 527, 503, 495 i 383, co stanowiło: 87,5%, 88,5%, 97,2%, 95,4%, 97,1% i 93%. Pomimo otrzymania promocji, wg stanu na 30 września kolejnego roku szkolnego, odpowiednio 0, 15, 19, 6, 8 i 5 uczniów zrezygnowało z nauki.

W przypadku BS2 liczba uczniów rozpoczynających naukę w latach szkolnych 2020/2021-2023/2024 wynosiła odpowiednio 55, 65, 188 i 193, z czego uczniów promowanych, w odniesieniu do pierwszych ww. trzech lat szkolnych, było 48; 57 i 112, tj. 87,3%, 87,7% i 59,6%. Żaden z uczniów nie zrezygnował z nauki.

(akta kontroli str. 225-228)

2. Wg stanu na 31 grudnia 2019, 2020, 2021 oraz 2022 r. w BS1 nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych było odpowiednio 16, 19, 18, 21 w nw. przedziałach wiekowych:

- 30-39 lat (odpowiednio: 3, 3, 1 oraz 1);
- 40-49 lat (6, 9, 8 oraz 12);
- 50-59 lat (6, 4, 8 oraz 7);
- powyżej 60 lat (1, 3, 1 oraz 1).

Wg stanu na 31 grudnia 2020, 2021 oraz 2022 r. w BS2 nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych i praktycznej nauki zawodu było odpowiednio 5, 5 i 16 (w tym 4, 4 i 15 uczyło także w BS1) w nw. przedziałach wiekowych:

- 30-39 lat (odpowiednio: 1, 0, 1);
- 40-49 lat (3, 3 oraz 9);
- 50-59 lat (1, 2 oraz 5);
- powyżej 60 lat (0, 0, 1).

W okresie 2019-2023 (do 17 października) nie wystąpił żaden przypadek rezygnacji z prowadzenia zajęć lub zastępstw na naukę innego przedmiotu ze względu na braki kadrowe. Nie było także przypadku powrotu nauczyciela do pracy pobierającego nauczycielskie świadczenie kompensacyjne.

W ww. okresie trzech nauczycieli wróciło do pracy w BS1, pomimo pobierania świadczenia emerytalnego, tj. jeden wrócił do pracy na lata szkolne 2019/2020 i 2020/2021, jeden na rok szkolny 2020/2021, a jeden na drugie półrocze roku szkolnego 2022/2023.

(akta kontroli str. 9-10)

Jak wyjaśniła Dyrektor pojawiające się od 2019 r. braki kadrowe (zarówno w BS1, jak i BS2) w zakresie przedmiotów zawodowych (głównie w zawodach mechanicznych)

⁸ Kolejno 542, 527 i 510.

⁹ Kolejno 412 i 407.

diagnozowano na podstawie arkuszy organizacyjnych w kolejnych latach szkolnych. W celu zapobiegania tym brakom umieszczano informacje o vacatach na stronie internetowej Świętokrzyskiego Kuratora Oświaty, a także współpracowano z Powiatowym Urzędem Pracy w Starchowicach. Ponadto Dyrektor kierowała nauczycieli na studia podyplomowe w wybranych kwalifikacjach.

(akta kontroli str. 243-252)

W latach szkolnych 2019/2020-2023/2024:

- żaden nauczyciel nie odszedł na emeryturę;
- żaden nauczyciel nie skorzystał ze świadczenia kompensacyjnego;
- z 14 nauczycielami (w tym z 10 uczącymi teoretycznych przedmiotów zawodowych) nie wznowiono stosunku pracy po ustaniu umowy o pracę;
- z żadnym nauczycielem nie rozwiązano stosunku pracy, nie zaistniały też inne powody wygaśnięcia stosunku pracy;
- sześciu nauczycieli otrzymało urlop dla poratowania zdrowia (w tym pięciu uczących teoretycznych przedmiotów zawodowych).

(akta kontroli str. 601)

W ww. latach szkolnych w BS1 w trakcie roku szkolnego przyjęto do pracy 13 nauczycieli (w tym dziewięciu uczących teoretycznych przedmiotów zawodowych) oraz odszedł jeden nauczyciel. W BS2 w latach szkolnych 2020/2021-2023/2024 w trakcie roku szkolnego przyjęto do pracy siedmiu nauczycieli (w tym trzech uczących wyłącznie teoretycznych przedmiotów zawodowych oraz trzech uczących zarówno teoretycznych przedmiotów zawodowych, jak i praktycznej nauki zawodu).

(akta kontroli str. 602)

3. Spośród 22 wszystkich nauczycieli uczących w roku szkolnym 2022/2023 przedmiotów zawodowych (zarówno w BS1 jak i BS2) badaniem objęto 10 nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych jak i praktycznej nauki zawodu i stwierdzono, że wszyscy posiadali kwalifikacje zgodne z wymogami określonymi w § 3 ust. 2 i § 6 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli¹⁰.

(akta kontroli str. 9-10, 231-240)

4. W okresie objętym kontrolą Dyrektor na każdy rok szkolny sporządzała *Harmonogram Szkoleń Branżowych dla nauczycieli*. Na próbie 10 nauczycieli¹¹ stwierdzono, że wszyscy ukończyli szkolenie branżowe (w okresie od 1 września 2020 r. do 25 lutego 2022 r.). Poza ww. szkoleniami oraz szkoleniami z bezpieczeństwa i higieny pracy oraz z zakresu udzielania pierwszej pomocy¹², w okresie od 2 stycznia 2019 r. do 23 października 2023 r. nauczyciele objęci badaniem opisanym wyżej w punkcie 3. wzięli udział łącznie w 48 szkoleniach, stażach, warsztatach, kursach, seminariach i projektach¹³, przy czym każdy z nich wzięł udział w co najmniej w jednej z ww. form podnoszenia kwalifikacji zawodowych. W roku szkolnym 2022/2023 trzech z 10 nauczycieli nie wzięło udziału w żadnym szkoleniu, gdyż – jak wyjaśniła Dyrektor – nauczyciele corocznie podnoszą swoje kwalifikacje w formie szkoleń Rady Pedagogicznej. W ww. roku szkolnym tych troje nauczycieli brało udział w szkoleniach pn.: „Dołącz do eTwinning” oraz „Praca w zespole o zróżnicowanych potrzebach edukacyjnych – dostosowanie wymagań programów i właściwe ocenianie”. Ponadto jeden z tych nauczycieli od dnia 1 lutego 2023 r. przebywał na urlopie dla poratowania zdrowia.

(akta kontroli str. 231-240, 713-716, 718-719)

¹⁰ Dz. U. z 2020 r. poz. 1289, ze zm.

¹¹ W tym dziewięciu nauczycieli objętych badaniem opisanym w punkcie 3. (poza nauczycielem języka niemieckiego zawodowego).

¹² Szkolenia te odbyli wszyscy nauczyciele objęci badaniem.

¹³ W tym w 23 szkoleniach w roku szkolnym 2022/2023.

Dyrektor w latach 2020-2023 terminowo składała do Starostwa Powiatowego w Starachowicach (dalej Starostwo) wnioski dotyczące dofinansowania doskonalenia zawodowego nauczycieli.

(akta kontroli str. 590-594, 709-712)

W roku 2019 ww. wniosek został złożony po wymaganym terminie, co opisano szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 588-589)

Dyrektor wyjaśniła, że z własnej inicjatywy kierowała nauczycieli na szkolenia branżowe, informowała ich m.in. o zwrocie kosztów podróży (w przypadku szkolenia poza miejscem pracy lub zamieszkania) i możliwości zwolnienia z pracy bez utraty wynagrodzenia. Potrzeby w zakresie szkoleń diagnozowała na podstawie wniosków z nadzoru pedagogicznego oraz wyników egzaminów zawodowych. Corocznie we wnioskach o dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli uwzględniała postulaty i propozycje nauczycieli zainteresowanych podwyższeniem kwalifikacji zawodowych.

(akta kontroli str. 713-716)

5. W okresie objętym kontrolą Dyrektor przeprowadził sześć kontroli zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków pracy oraz przestrzegania przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy¹⁴. Każdorazowo stwierdzono, że zapewnione były bezpieczne i higieniczne warunki pracy i pobytu w ZSZ. Protokoły z tych kontroli przekazano do Starostwa.

(akta kontroli str. 22-41)

Obiekty szkolne ZSZ znajdowały się w dwóch lokalizacjach, które poddano oględzinom pod kątem zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków pobytu w szkole, o których mowa w rozporządzeniu w sprawie bezpieczeństwa i higieny. Stwierdzono m.in. że: plany ewakuacyjne umieszczono w widocznych miejscach, a drogi ewakuacyjne były oznaczone w sposób wyraźny i trwałe (§ 5 ww. rozporządzenia), teren szkoły był ogrodzony (§ 7 ust. 1), urządzenia higieniczno-sanitarne w łazienkach¹⁵ utrzymane były w czystości i w stanie pełnej sprawności technicznej oraz w pomieszczeniach tych zapewniono bieżącą ciepłą i zimną wodę oraz środki ochrony higienicznej (§ 8), maszyny i urządzenia techniczne zostały odpowiednio zabezpieczone i umieszczono przy nich instrukcje bezpiecznej obsługi (§ 25). W jednej z lokalizacji (przy ul. 1 Maja 4) w pokoju nauczycielskim, warsztatach (pracowniach) oraz na korytarzach znajdowały się apteczki zaopatrzone w środki niezbędne do udzielania pierwszej pomocy i instrukcje niezbędne do jej udzielania (§ 20). W przypadku drugiej lokalizacji (przy ul. Szkolnej 10) nie było apteczek, a poręcze schodów nie były w żaden sposób zabezpieczone przed ewentualnym zsuwaniem się po nich, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 11-14, 229-230, 241-242)

Budynek przy ul. Szkolnej 10 nie był w pełni przystosowany dla osób niepełnosprawnych. Np. uczniów, nauczyciel lub rodzic poruszający się na wózku inwalidzkim mógł dostać się do szkoły jedynie dwoma podjazdami zlokalizowanymi z tyłu szkoły i poruszać się tylko w części stanowiącej parter budynku.

(akta kontroli str. 11-14)

Dyrektor wyjaśniła m.in. że: (...) *wokół szkoły znajdują się dwa podjazdy dla osób niepełnosprawnych ruchowo, poruszających się na wózku inwalidzkim. Organ prowadzący otrzymał środki z PFRON i obecnie prowadzi procedurę przetargową dotyczącą windy zewnętrznej. Szkoła podczas termomodernizacji została*

¹⁴ W dniach: 1 października 2019 r., 1 października 2020 r., 17 października 2021 r., 9 listopada 2022 r. oraz 1 września 2023 r. (dwie lokalizacje).

¹⁵ Oględzinom poddano sześć takich pomieszczeń (po trzy w każdej lokalizacji).

przygotowana pod względem projektowym i technologicznym do zamontowania windy zewnętrznej na wszystkie kondygnacje szkoły. Czekamy na realizację zadania. Obecnie nie posiadamy w szkole uczniów ani nie mam wiedzy na temat rodziców niepełnosprawnych ruchowo, którzy przebywają lub przebywali na terenie szkoły.

(akta kontroli str. 243-252)

Część terenu obok ww. budynku była zryta przez dziki.

Kontroler poinformował Dyrektora, na podstawie art. 51 ust. 1 ustawy o NIK, że obecność tych zwierząt na terenie przylegającym do budynków ZSZ stanowi bezpośrednie niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia ludzkiego.

(akta kontroli str. 11-14, 779)

Dyrektor poinformowała m.in. że: (...) Teren szkoły jest ogrodzony. Jednak dziki potrafią sforsować ogrodzenie poprzez rozchylenie sąsiadujących ze sobą pręseł. Wtargnięcie zwierząt miało miejsce w godzinach nocnych. Nigdy zwierzęta te nie zostały zaobserwowane w trakcie dnia zarówno przez pracowników szkoły jak i uczniów. Wydaje się więc, że obecność zwierząt była incydentalna i miała miejsce w czasie gdy na terenie szkoły nie przebywały żadne osoby więc nie powodowała zagrożenia. Także uszkodzenia murawy nie stanowią zagrożenia dla uczniów. Jednocześnie pragnę nadmienić, że teren szkoły jest kontrolowany także pod tym kątem podczas porannego obchodu przez pracownika obsługi. W harmonogramie prac związanych z obecnie trwającą modernizacją hali sportowej ujęto wymianę ogrodzenia od opisywanej powyżej strony. Wtedy także przewidujemy przeprowadzić we własnym zakresie rewitalizację naruszonej przez zwierzęta powierzchni. O zaistniałej sytuacji powiadomiłam w rozmowach telefonicznych Nadleśnictwo Starachowice, Referat Ochrony Środowiska Urzędu Miejskiego w Starachowicach, Wydział Nieruchomości, Leśnictwa i Ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego w Starachowicach. (...) Zwróciłam się z prośbą do organu prowadzącego o pomoc w skoordynowaniu działań mających na celu wprowadzenie rozwiązań, które w przyszłości ograniczą ryzyko powtórzenia się zaistniałej sytuacji.

(akta kontroli str. 243-252, 777-778)

Umowy zawarte przez ZSZ z pracodawcami, Centrum Kształcenia Zawodowego w Starachowicach (dalej: CKZ), Zespołem Szkół Zawodowych Nr 1 w Starachowicach (dalej: ZSZ Nr 1), w których uczniowie BS1 i BS2 odbywali praktyczną naukę zawodu lub byli kierowani na kwalifikacyjne kursy zawodowe, zawierały zapisy dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy.

(akta kontroli str. 42-69)

Poza 10 nauczycielami przedmiotów zawodowych, o których mowa w punktach 3. i 4. niniejszego wystąpienia pokontrolnego, kontroli w zakresie odbycia kursu udzielania pierwszej pomocy oraz szkolenia z bhp poddano 12 z pozostałych 79 pracowników ZSZ i stwierdzono, że wszyscy odbyli ww. szkolenia.

(akta kontroli str. 231-240)

6. Kontroli w zakresie wyposażenia BS1 i BS2 w sprzęt i pomoce dydaktyczne poddano trzy pracownice z zakresu kształcenia zawodowego (fryzjerską, pojazdów samochodowych i rysunku technicznego) oraz trzy pracownice z zakresu kształcenia ogólnego (informatyczną, matematyczną i językową). Stwierdzono, że wyposażenie tych pracowni umożliwiło kształcenie w zawodach: fryzjer, technik usług fryzjerskich, elektromechanik pojazdów samochodowych, mechanik pojazdów samochodowych, technik pojazdów samochodowych, chociaż w przypadku pracowni zawodowych stwierdzono pojedyncze braki w ich wyposażeniu, co opisano szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 11-21)

Wyposażenie dwóch pracowni mechanicznych, pracowni CNC¹⁶ oraz pracowni mechatronicznej, znajdujących się przy ul. 1 Maja 4, zostało zakupione w ramach projektu „Rozwój edukacji zawodowej powiatu starachowickiego” (do dnia zakończenia kontroli projekt ten był w trakcie realizacji).

(akta kontroli str. 241-242, 496-497)

Zarówno w BS1 jak i BS2 w latach objętych kontrolą Dyrektor prowadziła nadzór nad kształceniem zawodowym poprzez obserwacje prowadzonych przez nauczycieli zajęć przedmiotów. Sporządzano też sprawozdania z nadzoru pedagogicznego. Odnośnie do nadzoru pedagogicznego nad realizacją zajęć z zakresu kształcenia zawodowego uczniów i słuchaczy odbywających je na podstawie zawartych umów z ZSZ nr 1 i CKZ to, jak wyjaśniła Dyrektor, prowadzony był on *głównie przez te jednostki, które w swoich strukturach organizacyjnych mają dyrektora, wicedyrektora i kierownika ds. kształcenia praktycznego oraz nauczycieli przedmiotów zawodowych. Kierownik szkolenia praktycznego ZSZ i jego zastępca jako przedstawiciele podmiotu zlecającego mieli wgląd do prowadzonej dokumentacji, którą w tych placówkach są dzienniki zajęć dokumentujące ich realizację. Nadzór pedagogiczny u pracodawców odbywał się poprzez wizyty w zakładach pracy w dniach realizacji zajęć praktycznych przez Kierownika szkolenia praktycznego ZSZ i jego zastępcę. W czasie, gdy w szkole obowiązywały dzienniki tradycyjne papierowe hospitage zajęć praktycznych były w nich odnotowywane. W dziennikach elektronicznych nie ma miejsca na takie zapisy.*

(akta kontroli str. 471-474)

7. W latach 2019-2023 (do 13 października) w ramach uzupełnienia wyposażenia na potrzeby bazy edukacyjno-dydaktycznej BS1 i BS2 wydatkowano 86,7 tys. zł (zakupiono m.in. książki, laptopy, projektory, tablice interaktywne, wyposażenie pracowni gastronomicznej i fryzjerskiej). Nie wystąpiła sytuacja, aby nie zrealizowano zgłoszonych potrzeb w tym zakresie.

(akta kontroli str. 475-495)

Dyrektor wyjaśniła, m.in. że: (...) *potrzeby w zakresie wyposażenia i sprzętu niezbędnego do realizacji podstawy programowej oraz przyjętych programów nauczania, identyfikowano na podstawie rozmów z nauczycielami zawodu, podczas spotkań komisji do spraw przedmiotów zawodowych, a także śledząc zmiany w podstawach programowych. Wiedza na temat wyposażenia w zakładach pracy, w których uczniowie odbywają zajęcia praktyczne, przyczyniła się w dokonaniu oceny w zakresie posiadania niezbędnego wyposażenia w pracowniach szkolnych. W miarę możliwości dokonywano zakupu sprzętu z budżetu szkolnego, który umożliwił poszerzenie bazy szkolnej. Prowadzono rozmowy z pracodawcami w doposażaniu pracowni w dodatkowy sprzęt, a także prowadzono rozmowy ze współpracującymi instytucjami w ramach realizacji projektów dedykowanych szkolnictwu zawodowemu. W naszej ocenie nie zostały zrealizowane potrzeby związane z posiadaniem programu AUTOCAD. (...). Prowadzimy rozmowy w kierunku pozyskania programu, który zainstalowany zostanie w modernizowanej pracowni informatycznej. Nie odnotowano przypadku braku zajęć z uwagi na brak sprzętu/wyposażenia.*

(akta kontroli str. 243-252)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

¹⁶ Computerized Numerical Control (komputerowe sterowanie urządzeń numerycznych).

1. Brak w statutach, zarówno BS1 i BS2, zapisów dotyczących możliwości kształcenia w czterech zawodach (w każdej z tych szkół w dwóch zawodach), w odniesieniu do których prowadzono nabór na rok szkolny 2023/2024.

Na ww. rok szkolny został ogłoszony nabór do BS1 na kształcenie w zawodach monter stolarki budowlanej (712906) oraz magazynier logistyk (432106), a do BS2 – technik logistyk (333107) oraz technik montażu i automatyki stolarki budowlanej (311222), pomimo tego, że zawodów tych nie ujęto w statutach.

(akta kontroli str. 586-587, 604-609, 663-668)

Dyrektor wyjaśniła: *Przeoczeniem było niezawarcie nowych zawodów w statucie szkoły, choć wszystkie formalności zostały dopełnione. Zespół do spraw zmian w statucie szkoły skupił się na zmianach zachodzących w zmianach strukturalnych ZSZ, tj. włączenie CKZ, stąd przeoczenie.* Ponadto Dyrektor oświadczyła, że trwają prace nad zmianą statutów BS1 i BS2, które dostosują ich zapisy m.in. do zwiększonej liczby kierunków kształcenia. Rada Pedagogiczna na najbliższym zebraniu będzie opiniować zmiany w tych dokumentach.

(akta kontroli str. 243-252, 706)

2. W budynku ZSZ przy ul. Szkolnej 10 brak było apteczek pierwszej pomocy oraz nie było zabezpieczeń na poręczach schodów.

Zgodnie z § 16 ust. 1 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny, schody wyposaża się w balustrady z poręczami zabezpieczonymi przed ewentualnym zsuwaniem się po nich. Stosownie do § 20 ww. rozporządzenia, pomieszczenia szkoły i placówki, w szczególności m.in. pokój nauczycielski, pracownie, pokój nauczycieli wychowania fizycznego, wyposaża się w apteczki zaopatrzone w środki niezbędne do udzielania pierwszej pomocy i instrukcję o zasadach udzielania tej pomocy.

Poręcze schodów nie były w żaden sposób zabezpieczone przed ewentualnym zsuwaniem się po nich. W ciągach komunikacyjnych, dwóch pokojach nauczycieli WF, pokoju nauczycielskim, pracowni fryzjerskiej, pracowni rysunku technicznego, pracowni pojazdów samochodowych brak było apteczek pierwszej pomocy wraz z instrukcjami jej udzielania. Powyższe stanowiło naruszenie odpowiednio § 16 ust.1 § 20 ww. rozporządzenia.

(akta kontroli str. 11-21, 229)

Dyrektor wyjaśniła: *W szkole została przeprowadzona termomodernizacja, która trwa na hali sportowej, tym samym przeoczono zawieszenie apteczek pierwszej pomocy wraz z instrukcją jej udzielania.(...) Poręcze zostały wymienione na nowe w trakcie trwania termomodernizacji, zostały zaprojektowane, odebrane przez nadzór budowlany i wszystkie służby sprawujące bezpieczeństwo w dopuszczeniu do użytku budynku. Nie dokonano w tym zakresie uchybień, co sugeruje prawidłowość w tym zakresie.*

(akta kontroli str. 243-252)

Nieprawidłowość dotyczącą braku apteczek pierwszej pomocy wraz z instrukcjami jej udzielania usunięto w trakcie kontroli.

(akta kontroli str. 785)

3. Pracownie nie były w pełni wyposażone.

Zgodnie z § 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 maja 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego¹⁷, podstawy programowe kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego przyporządkowanych do branży fryzjersko-kosmetycznej określono w załączniku nr 9, a dla branży motoryzacyjnej w załączniku nr 17 do tego

¹⁷ Dz. U. poz. 991, ze zm., dalej: rozporządzenie w sprawie podstaw programowych.

rozporządzenia. W powyższych załącznikach określono wyposażenie pracowni niezbędne do realizacji kształcenia.

Kontrola wykazała, że pracownia:

- fryzjerska nie była wyposażona w promiennik, podwłóśnik gumowy lub skórzany, hoker, saunę fryzjerską, mikroskop, urządzenia diagnostyczno-pomiarowe – mikrokamerę, atlas lub wzornik chorób włosów i skóry głowy;
- rysunku technicznego nie była wyposażona w program do wspomaganie projektowania i wykonywania rysunków technicznych CAD (Computer Aided Design);
- pojazdów samochodowych nie była wyposażona w oprogramowanie do diagnostyki pojazdów samochodowych.

(akta kontroli str. 15-21)

Dyrektor wyjaśniła, że *pracownia fryzjerska nie została wyposażona w promiennik, ponieważ jest to sprzęt drogi, a można go zastąpić suszarką hełmową, która stanowi wyposażenie pracowni. Podwłóśnik gumowy lub skórzany nie został zakupiony do pracowni. Nauczyciel przedmiotów zawodowych grupy fryzjerskiej stwierdził, iż jest to zbędne, ponieważ uczniowie muszą się nauczyć wizualnie linii symetrycznych w stryżeniu pod kątem 0° oraz nabyć wprawy w delikatności stryżenia włosów techniką palcowania tuż przy plecach klienta, aby nie przeciąć materiału peleryny fryzjerskiej i nie naruszyć ciągłości tkanek klienta na plecach. Na podwłóśniku wyznaczone są linie do stryżenia (proste, wklęsłe i wypukłe), co ułatwia stryżenie w początkowych etapach, ale nie wyrabia wyobraźni która jest niezbędna w pracy fryzjera. Hoker jest elementem dodatkowym, który używany jest przy niektórych etapach stryżenia – w tylnych partiach głowy pod kątem 0° oraz podczas wykonywania balejażu lub pasemek na folii na potylicy. Brak hokera nie ma wpływu na naukę zawodu, dodatkowo zabiera przestrzeń pracowni fryzjerskiej. Sauna fryzjerska jest zastąpiona również suszarką hełmową, która wówczas pracuje na niższej temperaturze i przy dodatkowych środkach pielęgnacji włosach spełnia funkcję. Ponadto sauna fryzjerska generuje dodatkowe koszty. Mikroskop i urządzenie diagnostyczno – pomiarowe – mikrokamera nie zostały zakupione do pracowni ze względu na koszty. Ponadto w podstawie programowej tematyka badania kondycji włosów i skóry realizowana jest w niewielkiej ilości godzin. Uczniowie mają z tym sprzętem do czynienia podczas zajęć praktycznych w zakładach fryzjerskich w BS1. Atlas lub wzornik włosów i skóry głowy jest dostępny na stronach internetowych, z których korzystają uczniowie podczas zajęć dydaktycznych. Do roku szkolnego 2021/2022 uczniowie korzystali z oprogramowania wspomagającego projektowanie typu CAD w Centrum Kształcenia Zawodowego (będącego wówczas oddzielną placówką). Obecnie w szkole przeprowadzona jest procedura pozyskania licencji edukacyjnej na oprogramowanie Auto CAD, które będzie docelowo zainstalowane na komputerach modernizowanej obecnie w tym celu pracowni zlokalizowanej w sali oznaczonej numerem 110. W pracowni pojazdów samochodowych nie ma zainstalowanych programów do diagnostyki pojazdów. Uczniowie korzystają z wyżej wymienionych urządzeń w trakcie realizacji zajęć praktycznych, gdzie istnieje możliwość rzeczywistego diagnozowania pojazdów samochodowych.*

(akta kontroli str. 243-252)

4. Nieterminowe złożenie w Starostwie wniosku o dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli w 2019 r.

Zgodnie z § 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 sierpnia 2019 r. w sprawie dofinansowania doskonalenia zawodowego nauczycieli, szczegółowych celów szkolenia branżowego oraz trybu i warunków kierowania nauczycieli na

szkolenia branżowe¹⁸, dyrektor szkoły powinien najpóźniej do dnia 31 października danego roku złożyć do organu prowadzącego wnioski o dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli w następnym roku kalendarzowym.

Wniosek w 2019 r., o którym mowa w ww. rozporządzeniu, został złożony 7 listopada 2019 r. w Starostwie, tj. siedem dni po wymaganym terminie.

(akta kontroli str. 588-589)

Mariusz Majewski, ówczesny Dyrektor ZSZ wyjaśnił: (...) *nie pamiętam przyczyn złożenia wniosku po wymaganym terminie. Być może wniosek był modyfikowany w trakcie, a pierwotny był złożony terminowo. Przyczyną mógł też być fakt, że często wyjeżdżamy z młodzieżą poza granice kraju. Pragnę też podkreślić, że z pewnością gdyby termin nie był dotrzymany, zareagowałiby pracownicy Starostwa.*

(akta kontroli str. 717)

W związku z tym, iż liczba dni, o które przekroczone termin była niewielka, a przekroczenie to miało charakter incydentalny NIK odstępuje od sformułowania wniosku pokontrolnego. Podkreślić także należy, że obecna Dyrektor wnioski te składała w wymaganym rozporządzeniem terminie.

OCENA CZĄSTKOWA

W statutach BS1 i BS2 nie było zapisów dotyczących możliwości kształcenia łącznie w czterech zawodach, w odniesieniu do których prowadzono nabór na rok szkolny 2023/2024. W latach objętych kontrolą w ZSZ zapewniono właściwe warunki do kształcenia zawodowego w szkołach branżowych. Nauczyciele przedmiotów zawodowych zatrudnieni w BS1 i BS2 posiadali wymagane kwalifikacje, które doskonalili w ramach szkoleń. Prowadzono kontrole obiektów należących do ZSZ w zakresie zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków kształcenia. Ogólne wymagania z zakresu bezpieczeństwa i higieny były spełnione, tj. pracownicy ZSZ mieli aktualne szkolenia z bhp i ukończyli kurs pierwszej pomocy, a budynki (w tym sanitariaty i pracownie) spełniały wymogi rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny. Wprawdzie pracownie przedmiotowe, które poddano kontroli, nie były w pełni wyposażone, ale biorąc pod uwagę złożone przez Dyrektora wyjaśnienia – nie miało to istotnego wpływu na kształcenie w badanych zawodach.

OBSZAR

2. Realizacja procesu kształcenia

Opis stanu faktycznego

2.1. Odnosząc się do czynników decydujących o wyborze realizowanych kierunków zawodowych w BS1 i BS2, Dyrektor wyjaśniła: *Dyrekcja szkoły dostosowuje ofertę szkół branżowych do aktualnych potrzeb rynku pracy na podstawie barometru zawodów publikowanych przez Powiatowy i Wojewódzki Urząd Pracy. Nie sporządzono na ww. temat żadnych dokumentów szkolnych.*

(akta kontroli str. 243-252)

W BS1 i BS2 nie było dokumentów dotyczących:

- działań podejmowanych przez dyrekcję szkoły w celu dostosowania oferty BS1 i BS2 do aktualnych potrzeb rynku pracy;
- przeprowadzonych przez szkołę ankiet, badań lub prowadzonych spotkań z pracodawcami, aby uzyskać ich opinie na temat absolwentów szkół branżowych i jakości kształcenia;
- konsultacji z pracodawcami mogących pomóc w identyfikowaniu aktualnych potrzeb rynku pracy i dostosowaniu oferty kształcenia BS1 i BS2 do tych wymagań;

¹⁸ Dz.U. poz. 1653

- monitorowania losów absolwentów szkół BS1 i BS2 na rynku pracy.

(akta kontroli str. 254-255)

Dyrektor wyjaśniła m.in. *Oferta zawodów w jakiej ma możliwość kształcenia ZSZ w pierwszej fazie tworzenia powstała głównie w oparciu o rozmowy z lokalnymi przedsiębiorcami, nie dokumentowaliśmy tych działań – spotkań, rozmów (...), działania te były i są skuteczne co przekłada się na dużą liczbę uczniów, którzy wybierają naszą szkołę w czasie naboru. Oferta kształcenia jest zgodna z prognozami na zapotrzebowanie pracowników w zawodach w poszczególnych województwach i powiatach publikowanych w tzw. Barometrze zawodów przygotowywanym corocznie przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej. Szkoła nie podejmowała udokumentowanych działań dotyczących śledzenia losów absolwentów BS1 i BS2 na rynku pracy, gdyż nie ma jednoznacznych przepisów wskazujących na obowiązek podjęcia takich działań. (...) Informacje jakie posiada szkoła o losach swoich absolwentów pochodzą od byłych nauczycieli wychowawców, które przekazywane są m.in. w mediach społecznościowych. Odbywa się to w kontakcie bezpośrednim z byłym wychowawcą. Szkoła współpracuje z wieloma przedsiębiorcami z lokalnego rynku pracy. Nie prowadzono udokumentowanych konsultacji z pracodawcami mogącymi pomóc w identyfikowaniu aktualnych potrzeb rynku pracy w dostosowaniu oferty kształcenia BS1 i BS2, gdyż nie ma przepisów wskazujących na obowiązek prowadzenia tego typu dokumentacji. Wszystkie konsultacje odbywały się indywidualnie bądź grupowo, a jego konsekwencją było podpisane porozumienia, listu intencyjnego lub umowy o praktyczną naukę zawodu czy praktykę zawodową w danym zawodzie. (...)*

(akta kontroli str. 471-474)

W trakcie rekrutacji do BS1 na lata szkolne 2019/2020-2022/2023 prowadzono m.in. nabór na kierunki kształcenia zawodowego: krawiec (753105), stolarz (752205), sprzedawca (522301), monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych (7126160), murarz-tylnik (711204), monter mechatronik (742114), ślusarz (722204), blacharz samochodowy (721306), piekarz (7512040), cukiernik (751201), przetwórcza mięsa (751108), mechanik-operator maszyn do produkcji drzewnej (817212). Nie utworzono klas kształcących w tych zawodach.

Dyrektor wyjaśniła m.in.: *nabór w ramach klas pierwszych prowadzono w ramach wszystkich zawodów ujętych w odpowiednich statutach. Jednak w związku z tym, że nie wszystkie cieszyły się dużym zainteresowaniem, w przypadkach, gdy aplikowało do pięciu uczniów, dostawali oni propozycję wybrania innego zawodu. Organ prowadzący nie wyrażał bowiem zgody na tworzenie klas, w których liczba uczniów w danym zawodzie była mniejsza niż 12.*

(akta kontroli str. 706)

W trakcie rekrutacji do BS1 na rok szkolny 2020/2021 prowadzono nabór m.in. na kierunek kształcenia zawodowego elektromechanik (741201). Z uwagi na brak chętnych nie utworzono klasy kształcącej w tym zawodzie.

Dyrektor wyjaśniła: *Brak zainteresowania młodzieży kształceniem w tym zawodzie wynikał najprawdopodobniej z tego, że na rynku pracy jest duże zapotrzebowanie, ale na elektromechaników pojazdów samochodowych. BS1 kształci w tym zawodzie. Można zauważyć coraz większą świadomość młodych ludzi jeśli chodzi o wybór kierunku kształcenia zawodowego. Z tego względu zrezygnowano z kształcenia w zawodzie elektromechanik.*

(akta kontroli str. 776)

W trakcie rekrutacji do BS2 na rok szkolny 2022/2023 po raz pierwszy uruchomiono kształcenie w zawodach: technik transportu drogowego (311927), technik elektryk (311303) oraz technik żywienia i usług gastronomicznych (343404).

Dyrektor wyjaśniła: *Utworzenie tych nowych kierunków kształcenia wynikało z tego, że na lokalnym rynku pracy jest zapotrzebowanie na pracowników w tych*

specjalnościach. Poza tym ich utworzenie dawało uczniom możliwość kontynuowania nauki po ukończeniu BS1, uzyskania tytułu technika i przystąpienia do egzaminu maturalnego.

W trakcie rekrutacji do BS1 na rok szkolny 2023/2024 prowadzono nabór m.in. na dwa nowe kierunki kształcenia zawodowego, tj. magazynier logistyk (432106) oraz monter stolarki budowlanej (712906). Z uwagi na brak chętnych nie utworzono klas kształcących w tych zawodach.

W trakcie rekrutacji do BS2 na rok szkolny 2023/2024 prowadzono nabór m.in. na dwa nowe kierunki kształcenia zawodowego, tj. technik logistyk (333107) oraz technik montażu i automatyki stolarki budowlanej (311222). Z uwagi na brak chętnych nie utworzono klas kształcących w tych zawodach.

Dyrektor wyjaśniła: *Głównymi argumentami przemawiającymi na rzecz utworzenia tych nowych kierunków był fakt, że logistyka i budownictwo to rozwijające się gałęzie gospodarki, a na wojewódzkim rynku pracy jest wysokie zapotrzebowanie na specjalistów w tych zawodach. Brak zainteresowania ze strony młodych ludzi kształceniem w tych zawodach był dla mnie dużym zaskoczeniem.*

Zgodnie z art. 68 ust. 7 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe¹⁹, Dyrektor ustaliła ww. nowe zawody w porozumieniu z organem prowadzącym po uzyskaniu opinii Wojewódzkiej Rady Rynku Pracy w Kielcach o zasadności kształcenia w danym zawodzie zgodnie z potrzebami rynku pracy w województwie świętokrzyskim i nawiązaniu współpracy z pracodawcami, których działalność była związana z danym zawodem.

(akta kontroli str. 720-776)

Zgodnie z prognozą zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na wojewódzkim rynku pracy²⁰ dla wszystkich zawodów realizowanych w latach 2019-2023 w BS1, prognozowano istotne lub umiarkowane zapotrzebowanie w województwie świętokrzyskim.

W 2019 r. było to istotne zapotrzebowanie w zawodach: elektryk (741103), elektromechanik (741201) oraz monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie (712905), a umiarkowane w zawodach: cukiernik (751201), elektromechanik pojazdów samochodowych (741203), fryzjer (514101), kierowca mechanik (832201), kucharz (512001) oraz mechanik pojazdów samochodowych (723103).

W 2020 r. było to istotne zapotrzebowanie w zawodach: cukiernik (751201), elektryk (741103), elektromechanik (741201), kierowca mechanik (832201), kucharz (512001) oraz monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie (712905), a umiarkowane w zawodach: elektromechanik pojazdów samochodowych (741203), fryzjer (514101) oraz mechanik pojazdów samochodowych (723103).

W każdym roku okresu 2021-2023 było to istotne zapotrzebowanie w zawodach: cukiernik (751201), elektryk (741103), elektromechanik pojazdów samochodowych (741203), kierowca mechanik (832201), mechanik pojazdów samochodowych (723103), kucharz (512001) oraz monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie (712905), a umiarkowane w zawodzie fryzjer (514101).

¹⁹ Dz. U. z 2023 r. poz. 900.

²⁰ Obwieszczenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 22 marca 2019 r. w sprawie prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy (M.P. poz. 276); obwieszczenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 24 stycznia 2020 r. w sprawie prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy (M.P. poz. 106); obwieszczenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 27 stycznia 2021 r. w sprawie prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy (M.P. poz. 122); obwieszczenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 28 stycznia 2022 r. w sprawie prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy (M.P. poz. 120); obwieszczenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 20 stycznia 2023 r. w sprawie prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy (M.P. poz. 145).

Również w BS2, zgodnie z ww. prognozą dla wszystkich realizowanych w latach 2020-2023 zawodów prognozowano istotne lub umiarkowane zapotrzebowanie na pracowników w województwie świętokrzyskim.

W 2020 r. było to istotne zapotrzebowanie w zawodzie technik robót wykończeniowych w budownictwie (311219), a umiarkowane w zawodach: technik pojazdów samochodowych (311513) oraz technik usług fryzjerskich (514105).

W 2021 r. było to istotne zapotrzebowanie w zawodach: technik pojazdów samochodowych (311513) oraz technik robót wykończeniowych w budownictwie (311219), a umiarkowane w zawodzie technik usług fryzjerskich (514105).

W 2022 r. i 2023 r. było to istotne zapotrzebowanie w zawodach: technik elektryk (311303), technik pojazdów samochodowych (311513), technik robót wykończeniowych w budownictwie (311219) oraz technik żywienia i usług gastronomicznych (343404), a umiarkowane w zawodach: technik transportu drogowego (311927) oraz technik usług fryzjerskich (514105).

(akta kontroli str. 253)

2.2. W roku szkolnym 2022/2023 nauczanie było realizowane:

- w sześciu klasach pierwszych BS1, w których kształcono w następujących zawodach: A – kucharz (512001) i elektryk (741103); B – cukiernik (751201) i elektromechanik pojazdów samochodowych (741203); C – kierowca mechanik (832201); D – monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie (712905); E – mechanik pojazdów samochodowych (723103); F – fryzjer (514101);
- w pięciu klasach pierwszych BS2, w których kształcono w następujących zawodach: TAG – technik robót wykończeniowych w budownictwie (311219), technik pojazdów samochodowych (311513) oraz technik transportu drogowego (311927); TBG – technik usług fryzjerskich (514105), technik elektryk (311303) oraz technik żywienia i usług gastronomicznych (343404); TCP – technik transportu drogowego (311927) i technik robót wykończeniowych w budownictwie (311219); TDP – technik pojazdów samochodowych (311513); TEP – technik usług fryzjerskich (514105), technik elektryk (311303) oraz technik żywienia i usług gastronomicznych (343404).

Stosowane we wspomnianym roku szkolnym w klasach pierwszych BS1 i BS2 programy nauczania dla ww. zawodów zostały dopuszczone przez Dyrektora do użytku zgodnie z art. 22a ust. 6 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty²¹, tj. po zasięgnięciu opinii Rady Pedagogicznej ZSZ²².

(akta kontroli str. 258, 498-508)

2.3. W BS1 tygodniowy wymiar godzin dotyczący wszystkich pierwszych klas określony w planie nauczania na rok szkolny 2022/2023 był zgodny z wymogami określonymi w załączniku nr 8 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 kwietnia 2019 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół²³ i został zrealizowany. Zrealizowano również zajęcia wskazane w programach nauczania poszczególnych zawodów.

W BS2 semestralny wymiar godzin dotyczący wszystkich pierwszych klas określony w planie nauczania na wspomniany rok szkolny był zgodny z wymogami określonymi w załączniku nr 10 do ww. rozporządzenia i został zrealizowany. Zrealizowano również zajęcia wskazane w programach nauczania poszczególnych zawodów.

(akta kontroli str. 498-520)

²¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 2230.

²² Uchwała nr 1/2022/2023 Rady Pedagogicznej ZSZ z 28 września 2022 r. w sprawie opinii dotyczącej programów nauczania w ZSZ na rok szkolny 2022/2023.

²³ Dz. U. poz. 639, ze zm.

2.4. W każdym roku lat szkolnych 2019/2020-2023/2024 Dyrektor, w terminie do dnia 30 września, po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej, zatwierdził program realizacji doradztwa zawodowego opracowany przez doradcę zawodowego.

Programy obowiązujące w latach szkolnych 2019/2020-2022/2023:

- nie zawierały treści programowych dla BS1,
- nie uwzględniały wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego,
- nie określały działań związanych z realizacją doradztwa zawodowego oraz podmiotów, z którymi ZSZ współpracował przy realizacji działań,

o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Programy obowiązujące w latach szkolnych 2020/2021-2023/2024 nie zawierały treści programowych dla BS2, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Program obowiązujący w roku szkolnym 2023/2024 zawierał treści programowe dla BS1. Dokument ten uwzględniał wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego oraz określał działania związane z realizacją doradztwa zawodowego oraz podmioty, z którymi ZSZ współpracował przy realizacji działań.

(akta kontroli str. 259-306)

W BS1 w roku szkolnym 2022 /2023 w związku z realizacją doradztwa zawodowego wychowawcy klas m.in. pomagali uczniom w zdobywaniu i pogłębianiu wiedzy o interesujących zawodach, a także przedstawiali informacje na temat rynku pracy i zjawisk na nim zachodzących. Doradca zawodowy m.in. diagnozował zapotrzebowania uczniów na informacje edukacyjne i zawodowe oraz udzielał pomocy w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej. W BS1 organizowano spotkania z przedstawicielami wybranych zawodów oraz wycieczki do zakładów pracy. W związku z realizacją doradztwa zawodowego uczniowie klas BS1 m.in.:

- analizowali własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe) w kontekście planowania ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- określali własny system wartości, w tym wartości związanych z pracą i etyką zawodową;
- analizowali informacje o lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim rynku pracy oraz funkcjonujących na nim zasadach w kontekście wyborów edukacyjno-zawodowych;
- przygotowywali się do zaprezentowania siebie i swoich kompetencji podczas rozmowy kwalifikacyjnej;
- określali korzyści wynikające z uczenia się przez całe życie w rozwoju osobistym i zawodowym;
- analizowali możliwości kontynuowania nauki.

W trakcie zajęć zorganizowanych we współpracy z Międzyszkolnym Centrum Doradztwa Zawodowego (dalej: MCDZ), działającym w CKZ uczniowie BS1 brali udział w zajęciach warsztatowych dotyczących m.in. podejmowania decyzji edukacyjno-zawodowych.

W BS2 w roku szkolnym 2022/2023 wychowawcy klas m.in. prezentowali uczniom informacje na temat rynku pracy i zjawisk na nim zachodzących, a także prowadzili działania mające na celu kształtowanie w nich postaw aktywnych i przedsiębiorczych. Doradca zawody m.in. przedstawiał młodzieży możliwości nabywania kwalifikacji zawodowych w trakcie nauki w szkole, prowadził diagnozę preferencji i zainteresowań zawodowych wśród młodzieży, wskazywał osobom zainteresowanym informacje dotyczące możliwości dalszego kształcenia, pracy tymczasowej (wakacyjnej). W BS2 organizowano spotkania z przedstawicielami wybranych zawodów oraz wycieczki do zakładów pracy i instytucji kształcących.

W związku z realizacją doradztwa zawodowego uczniowie klas BS2 m.in.:

- analizowali podstawy prawa pracy, w tym rodzaje umów o pracę, sposoby ich rozwiązywania, prawa i obowiązki pracownika;

- identyfikowali potrzeby i oczekiwania pracodawców, analizując oferty pracy pod kątem własnych zasobów;
- sporządzali dokumenty aplikacyjne zgodnie z wymaganiami pracodawców;
- sporządzali indywidualne plany działania – planowali różne warianty ścieżek edukacyjno-zawodowych.

W trakcie zajęć zorganizowanych we współpracy z MCDZ uczniowie ww. klasy BS2 brali udział w zajęciach warsztatowych dotyczących m.in. korzyści wynikających z uczenia się przez całe życie.

(akta kontroli str. 307-309)

W BS1 i BS2 nie sporządzano sprawozdań z realizacji doradztwa zawodowego.

(akta kontroli str. 310)

Dyrektor wyjaśniła, że żaden przepis prawa nie nakłada obowiązku sporządzania takich sprawozdań.

(akta kontroli str. 243-252)

2.5. BS1 oraz BS2 nie oferowały uczniom przygotowania do nabycia dodatkowych uprawnień zawodowych w zakresie wybranych zawodów, dodatkowych umiejętności zawodowych lub kwalifikacji rynkowych funkcjonujących w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (dalej: ZSK).

(akta kontroli str. 311)

Dyrektor wyjaśniła m.in. (...) *Do ubiegłego roku szkolnego w okolicach Starachowic nie było instytucji, która zajmuje się walidacją i certyfikowaniem kwalifikacji rynkowych w rzemiośle czy w szkolnictwie branżowym, funkcjonujących w ZSK. To znacznie utrudnia dostęp uczniom i absolwentom do nabycia dodatkowych uprawnień zawodowych w zakresie wybranych zawodów, dodatkowych umiejętności zawodowych lub kwalifikacji rynkowych funkcjonujących w ZSK. Dyrektor szkoły może ale nie musi podpisać umowy z instytucją certyfikującą i tego nie zrobiłam. Wiąże się to z brakiem bezpośredniego dostępu do instytucji certyfikującej oraz z dodatkowymi kosztami, które musieliby ponieść uczniowie, absolwenci, albo szkoła (koszty dojazdu, zakwaterowanie).*

(akta kontroli str. 312-317)

2.6. Badanie dotyczące organizacji praktycznej nauki zawodu w BS1 w roku szkolnym 2022/2023 przeprowadzono w odniesieniu do kształcenia w czterech zawodach: kucharz (512001), fryzjer (514101), kierowca mechanik (832201) oraz mechanik pojazdów samochodowych (723103).

Kształceniem było objętych:

- 58 uczniów w zawodzie kucharz (512001),
- 84 uczniów uczniów w zawodzie fryzjer (514101);
- 76 uczniów w zawodzie mechanik pojazdów samochodowych (723103),
- 56 uczniów w zawodzie kierowca mechanik (832201).

Dyrektor ZSZ zawarł umowy o praktyczną naukę zawodu organizowaną poza szkołą:

- z dwoma podmiotami, na podstawie których 11 uczniów kształcących się w zawodzie kucharz (512001) zrealizowało praktyczną naukę zawodu;
- z trzema podmiotami, na podstawie których ośmiu uczniów kształcących się w zawodzie fryzjer (514101) zrealizowało praktyczną naukę zawodu;
- z czterema podmiotami, na podstawie których 39 uczniów kształcących się w zawodzie mechanik pojazdów samochodowych (723103) zrealizowało praktyczną naukę zawodu;
- z dwoma podmiotami, na podstawie których 56 uczniów kształcących się w zawodzie kierowca mechanik (832201) zrealizowało praktyczną naukę w formie zajęć praktycznych.

Pracodawcy zawarli z młodocianymi umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego:

- dwóch z 17 uczniami kształcącymi się w zawodzie kucharz (512001);
- 11 z 76 uczniami kształcącymi się w zawodzie fryzjer (514101);
- jeden z 37 uczniami kształcącymi się w zawodzie mechanik pojazdów samochodowych (723103).

Umowy te zostały zawarte zgodnie z § 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie przygotowania zawodowego młodocianych i ich wynagradzania²⁴. Umowy te stosownie do art. 195 § 1 Kodeksu pracy określały rodzaj przygotowania zawodowego; czas trwania i miejsce odbywania przygotowania zawodowego; sposób dokształcania teoretycznego oraz wysokość wynagrodzenia. Umowy te określały również podstawowe prawa i obowiązki stron.

Analiza dokumentacji dotyczącej pięciu umów o praktyczną naukę zawodu wykazała, że stosownie do § 7 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu²⁵, umowy te określały m.in.: nazwę i adres podmiotu przyjmującego uczniów na praktyczną naukę zawodu oraz miejsce jej odbywania; nazwę i adres szkoły kierującej uczniami na praktyczną naukę zawodu; zawód, w którym była prowadzona praktyczna nauka zawodu; listę zawierającą imiona i nazwiska uczniów odbywających praktyczną naukę zawodu, z podziałem na grupy; prawa i obowiązki stron umowy. Zgodnie z postanowieniami umów, do obowiązków ZSZ należało m.in. skierowanie uczniów na badania lekarskie oraz przeprowadzenie szkolenia w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy. Obowiązki te zostały zrealizowane.

Do obowiązków podmiotów przyjmujących uczniów na praktyczną naukę zawodu należało m.in. przekazywanie do ZSZ informacji dotyczących uzyskiwanych przez uczniów ocen oraz frekwencji na zajęciach. Obowiązki te zostały zrealizowane. Do analizowanych umów dołączono programy nauczania danego zawodu.

ZSZ nie zapewnił w roku szkolnym 2022/2023 uczniom BS1 skierowanym na praktyczną naukę zawodu ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 318-322)

Badanie dotyczące organizacji praktycznej nauki zawodu w BS2 w roku szkolnym 2022/2023 przeprowadzono w odniesieniu do kształcenia w trzech zawodach: technik pojazdów samochodowych (311513), technik usług fryzjerskich (514105) oraz technik żywienia i usług gastronomicznych (343404).

W roku szkolnym 2022/2023 w BS2 kształceniem objętych było:

- 45 uczniów w zawodzie technik pojazdów samochodowych (311513);
- 18 uczniów uczniów w zawodzie technik usług fryzjerskich (514105);
- 14 uczniów w zawodzie technik żywienia i usług gastronomicznych (343404).

Dyrektor ZSZ zawarł umowy w sprawie organizacji praktyki zawodowej:

- z jednym podmiotem na podstawie której 45 uczniów kształcących się w zawodzie technik pojazdów samochodowych (311513) zrealizowało praktykę zawodową,
- z siedmioma podmiotami na podstawie których 18 uczniów kształcących się w zawodzie technik usług fryzjerskich (514105) zrealizowało praktykę zawodową,
- z dwoma podmiotami na podstawie których 14 uczniów kształcących się w zawodzie technik żywienia i usług gastronomicznych (343404) zrealizowało praktykę zawodową.

²⁴ Dz. U. z 2018 r., poz. 2010, ze zm.

²⁵ Dz. U. poz. 391, dalej: rozporządzenie w sprawie praktycznej nauki zawodu.

Analiza dokumentacji dotyczącej pięciu umów w sprawie organizacji praktyki zawodowej wykazała, że zgodnie z § 7 ust. 2 rozporządzenia w sprawie praktycznej nauki zawodu, umowy te określały m.in.: nazwę i adres podmiotu przyjmującego uczniów na praktykę oraz miejsce jej odbywania; nazwę i adres szkoły kierującej uczniów na praktykę; listę zawierającą imiona i nazwiska uczniów odbywających praktykę z podziałem na grupy; prawa i obowiązki stron umowy. Zgodnie z postanowieniami umów, do obowiązków ZSZ należało m.in. skierowanie uczniów na badania lekarskie oraz przeprowadzenie szkolenia w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy. Obowiązki te zostały zrealizowane.

Do obowiązków podmiotów przyjmujących uczniów na praktykę należało m.in. przekazywanie do ZSZ informacji dotyczących uzyskiwanych przez uczniów ocen oraz frekwencji na zajęciach. Obowiązki te zostały zrealizowane. Do analizowanych umów dołączono programy nauczania danego zawodu. Zgodnie z zawartymi umowami powołano opiekuna praktyk zawodowych. Stosownie do ich postanowień, ZSZ nie ponosił kosztów związanych z odbywaniem przez uczniów BS2 praktyk zawodowych, a uczniowie nie otrzymywali wynagrodzenia z tytułu odbywania praktyki zawodowej. Dzienniki praktyk zawodowych potwierdzały realizację zajęć. Wszyscy uczniowie w ramach ww. umów ukończyli praktyki.

ZSZ nie zapewnił w roku szkolnym 2022/2023 uczniom BS2 skierowanym na praktyczną naukę zawodu ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 323-353)

Odnosząc się do realizacji praktycznej nauki zawodu w okresie epidemii COVID-19, Dyrektor podała m.in.: *Od 25 marca 2020 r. do końca roku szkolnego zajęcia praktycznej nauki zawodu (pnz) w CKZ i OHP odbywały się w systemie zdalnym zgodnie z Rozporządzeniem MEN z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem Covid – 19, również zgodnie z zarządzeniem dyrektora CKZ z dnia 25 marca 2020 r. Zajęcia pnz odbywały się z wykorzystaniem dysku Google, librus i TEAMS. Nauczyciele systematycznie przygotowywali materiały m.in. nagrywali filmy instruktażowe oraz wykorzystywali dostępne materiały multimedialne. Od maja 2020 r. zgodnie z zarządzeniem dyrektora CKZ nauczyciele realizowali ponadto indywidualne konsultacje w pracowniach CKZ w związku z przygotowaniem uczniów do egzaminów potwierdzających kwalifikacje w zawodzie. Zajęcia u pracodawcy podczas tymczasowego braku możliwości odbywania praktycznej nauki zawodu w formie tradycyjnej były zawieszane. Od 30 listopada zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Edukacji i Nauki z dnia 24 listopada 2020 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, uczniowie wrócili na zajęcia pnz do pracodawców oraz placówek, w których uczniowie realizują zajęcia praktyczne. Pracodawcy informowali, iż u nich nie występują zdarzenia, które ze względu na aktualną sytuację epidemiologiczną mogły zagrozić zdrowiu młodocianego pracownika. W placówkach deklarowano, że zostanie zachowany reżim sanitarny. W związku z tym w roku szkolnym 2020/2021 pnz realizowana była w formie stacjonarnej (...). Zajęcia odbywały się w takiej samej formie w BS1 oraz BS2.*

(akta kontroli str. 471-474)

Uczniowie BS1 nie odbywali w roku szkolnym 2022/2023 staży w rzeczywistych warunkach pracy tzw. staży uczniowskich.

(akta kontroli str. 354)

Dyrektor wyjaśniła m.in.: (...) *jako Dyrektor nie mam obowiązku organizować uczniom BS1 tzw. staży uczniowskich. Podejmowanie tych działań nie jest obligatoryjne i leży*

po stronie ucznia lub jego rodzica jeśli jest niepełnoletni. Umowę w ramach stażu uczniowskiego podpisuje pracodawca bezpośrednio z uczniem lub jego prawnym opiekunem. (...)

(akta kontroli str. 312-317)

2.7. W 2020 r. przeprowadzono w BS1 egzaminy potwierdzające kwalifikacje w następujących zawodach: kierowca mechanik (832201), fryzjer (514101), monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie (712905), elektromechanik (741201), elektromechanik pojazdów samochodowych (741203), mechanik pojazdów samochodowych (723103), operator obrabiarek skrawających (722307) oraz kucharz (512001).

Egzaminy zdało:

- 8,3% uczniów kształcących się w zawodzie kierowca mechanik (do egzaminu przystąpiło 12 z 13 absolwentów kształcących się w tym zawodzie, jeden otrzymał świadectwo potwierdzające kwalifikacje w zawodzie, a 11 nie zdało egzaminu), podczas gdy zdawalność w województwie świętokrzyskim wynosiła 16,8%, a w kraju 17,6%;
- 72,2% uczniów kształcących się w zawodzie fryzjer (do egzaminu przystąpiło 18 uczniów czyli wszyscy absolwenci, 13 otrzymało świadectwo potwierdzające kwalifikacje w zawodzie, a pięciu nie zdało egzaminu), podczas gdy zdawalność w województwie wynosiła 84,9%, a w kraju 84,6%;
- 93,8% uczniów kształcących się w zawodzie monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie (do egzaminu przystąpiło 16 z 17 absolwentów kształcących się w tym zawodzie, 15 otrzymało świadectwo potwierdzające kwalifikacje w zawodzie, a jeden nie zdał egzaminu), podczas gdy zdawalność w województwie wynosiła 91,8%, a w kraju 92,1%;
- 50% uczniów kształcących się w zawodzie elektromechanik (do egzaminu przystąpiło 10 z 12 absolwentów kształcących się w tym zawodzie, pięciu, otrzymało świadectwo potwierdzające kwalifikacje w zawodzie a pięciu nie zdało egzaminu), podczas gdy zdawalność w województwie wynosiła 33,3%, a w kraju 54,1%;
- 66,7% uczniów kształcących się w zawodzie elektromechanik pojazdów samochodowych (do egzaminu przystąpiło 15 z 17 absolwentów kształcących się w tym zawodzie, 10 otrzymało świadectwo potwierdzające kwalifikacje w zawodzie, a pięciu nie zdało egzaminu), podczas gdy zdawalność w województwie wynosiła 80%, a w kraju 81,6%;
- 64,3% uczniów kształcących się w zawodzie mechanik pojazdów samochodowych (do egzaminu przystąpiło 14 z 18 absolwentów kształcących się w tym zawodzie, dziewięciu otrzymało świadectwo potwierdzające kwalifikacje w zawodzie, a pięciu nie zdało egzaminu), podczas gdy zdawalność w województwie wynosiła 75,3%, a w kraju 72,1%;
- 100% uczniów kształcących się w zawodzie operator obrabiarek skrawających (do egzaminu przystąpiło 12 uczniów czyli wszyscy absolwenci i każdy otrzymał świadectwo potwierdzające kwalifikacje w zawodzie), podczas gdy zdawalność w województwie wynosiła 88,9%, a w kraju 89,5%;
- 50% uczniów kształcących się w zawodzie kucharz (do egzaminu przystąpiło 14 z 16 absolwentów kształcących się w tym zawodzie, siedmiu otrzymało świadectwo potwierdzające kwalifikacje w zawodzie, a siedmiu nie zdało egzaminu), podczas gdy zdawalność w województwie wynosiła 89,3%, a w kraju 90,8%.

W 2021 r. przeprowadzono w BS1 egzaminy potwierdzające kwalifikacje w następujących zawodach: kierowca mechanik (832201), fryzjer (514101), monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie (712905), elektryk (741103),

elektromechanik pojazdów samochodowych (741203), mechanik pojazdów samochodowych (723103), operator obrabiarek skrawających (722307) oraz kucharz (512001).

Egzaminy zdało:

- 33,3% uczniów kształcących się w zawodzie kierowca mechanik (do egzaminu przystąpiło 15 z 16 absolwentów kształcących się w tym zawodzie, pięciu otrzymało świadectwo potwierdzające kwalifikacje w zawodzie, a 10 nie zdało egzaminu), podczas gdy zdawalność w województwie świętokrzyskim wynosiła 19,8%, a w kraju 12,1%;
- 66,7% uczniów kształcących się w zawodzie fryzjer (do egzaminu przystąpiło 12 uczniów czyli wszyscy absolwenci, ośmiu otrzymało świadectwo potwierdzające kwalifikacje w zawodzie, a czterech nie zdało egzaminu), podczas gdy zdawalność w województwie wynosiła 86,5%, a w kraju 83,5%;
- 50% uczniów kształcących się w zawodzie monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie (do egzaminu przystąpiło 12 uczniów czyli wszyscy absolwenci, sześciu otrzymało świadectwo potwierdzające kwalifikacje w zawodzie, a sześciu nie zdało egzaminu), podczas gdy zdawalność w województwie wynosiła 65,8%, a w kraju 68,8%;
- 20% uczniów kształcących się w zawodzie elektryk (do egzaminu przystąpiło pięciu z ośmiu absolwentów kształcących się w tym zawodzie, jeden otrzymał świadectwo potwierdzające kwalifikacje w zawodzie, a czterech nie zdało egzaminu), podczas gdy zdawalność w województwie wynosiła 40,8%, a w kraju 55,6%;
- 56,3% uczniów kształcących się w zawodzie elektromechanik pojazdów samochodowych (do egzaminu przystąpiło 16 z 19 absolwentów kształcących się w tym zawodzie, dziewięciu otrzymało świadectwo potwierdzające kwalifikacje w zawodzie, a sześciu nie zdało egzaminu), podczas gdy zdawalność w województwie wynosiła 78,3%, a w kraju 84,6%;
- 64,3% uczniów kształcących się w zawodzie mechanik pojazdów samochodowych (do egzaminu przystąpiło 14 z 17 absolwentów kształcących się w tym zawodzie, dziewięciu otrzymało świadectwo potwierdzające kwalifikacje w zawodzie, a pięciu nie zdało egzaminu), podczas gdy zdawalność w województwie wynosiła 87,9%, a w kraju 85,3%;
- 100% uczniów kształcących się w zawodzie operator obrabiarek skrawających (do egzaminu przystąpiło 10 uczniów czyli wszyscy absolwenci i każdy otrzymał świadectwo potwierdzające kwalifikacje w zawodzie), podczas gdy zdawalność w województwie wynosiła 83,3%, a w kraju 76,4%;
- 50% uczniów kształcących się w zawodzie kucharz (do egzaminu przystąpiło 14 z 15 absolwentów kształcących się w tym zawodzie, siedmiu otrzymało świadectwo potwierdzające kwalifikacje w zawodzie, a siedmiu nie zdało egzaminu), podczas gdy zdawalność w województwie wynosiła 84,4%, a w kraju 80%.

W 2022 r. przeprowadzono w BS1 egzaminy potwierdzające kwalifikacje w następujących zawodach: kierowca mechanik (832201), fryzjer (514101), monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie (712905), elektryk (741103), elektromechanik pojazdów samochodowych (741203), mechanik pojazdów samochodowych (723103), operator obrabiarek skrawających (722307) oraz kucharz (512001).

Egzaminy zdało:

- 9,4% uczniów kształcących się w zawodzie kierowca mechanik (do egzaminu przystąpiło 32 uczniów czyli wszyscy absolwenci, trzech otrzymało świadectwo potwierdzające kwalifikacje w zawodzie, a 29 nie zdało egzaminu), podczas gdy zdawalność w województwie świętokrzyskim wynosiła 12%, a w kraju 20,1%;

- 79,5% uczniów kształcących się w zawodzie fryzjer (do egzaminu przystąpiło 39 uczniów czyli wszyscy absolwenci, 31 otrzymało świadectwo potwierdzające kwalifikacje w zawodzie, a ośmiu nie zdało egzaminu), podczas gdy zdawalność w województwie wynosiła 89%, a w kraju 86,6%;
- 40,7% uczniów kształcących się w zawodzie monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie (do egzaminu przystąpiło 27 z 28 absolwentów kształcących się w tym zawodzie, 11 otrzymało świadectwo potwierdzające kwalifikacje w zawodzie, a 16 nie zdało egzaminu), podczas gdy zdawalność w województwie wynosiła 75%, a w kraju 80,1%;
- 29,1% uczniów kształcących się w zawodzie elektryk (do egzaminu przystąpiło 31 z 32 absolwentów kształcących się w tym zawodzie, dziewięciu otrzymało świadectwo potwierdzające kwalifikacje w zawodzie, a 22 nie zdało egzaminu), podczas gdy zdawalność w województwie wynosiła 64%, a w kraju 68%;
- 43,9% uczniów kształcących się w zawodzie elektromechanik pojazdów samochodowych (do egzaminu przystąpiło 41 z 42 absolwentów kształcących się w tym zawodzie, 18 otrzymało świadectwo potwierdzające kwalifikacje w zawodzie, a 23 nie zdało egzaminu), podczas gdy zdawalność w województwie wynosiła 58%, a w kraju 56%;
- 54,6% uczniów kształcących się w zawodzie mechanik pojazdów samochodowych (do egzaminu przystąpiło 44 uczniów czyli wszyscy absolwenci, 24 otrzymało świadectwo potwierdzające kwalifikacje w zawodzie, a 20 nie zdało egzaminu), podczas gdy zdawalność w województwie wynosiła 81%, a w kraju 79,4%;
- 81,1% uczniów kształcących się w zawodzie kucharz (do egzaminu przystąpiło 37 uczniów czyli wszyscy absolwenci, 30 otrzymało świadectwo potwierdzające kwalifikacje w zawodzie, a siedmiu nie zdało egzaminu), podczas gdy zdawalność w województwie wynosiła 89%, a w kraju 90,1%.

Żaden uczeń kształcący się w zawodzie operator obrabiarek skrawających (722307) nie zdał egzaminu (do egzaminu przystąpiło ośmiu uczniów czyli wszyscy absolwenci), podczas gdy zdawalność w województwie wynosiła 62%, a w kraju 80,8%.

W 2022 r. przeprowadzono w BS2 egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie technik robót wykończeniowych w budownictwie (311219). Żaden uczeń kształcący się w tym zawodzie nie zdał egzaminu (do egzaminu przystąpiło dwóch z 11 absolwentów), podczas gdy zdawalność w województwie wynosiła 62%, a w kraju 80,8%.

W 2023 r. przeprowadzono w BS1 egzaminy potwierdzające kwalifikacje w następujących zawodach: kierowca mechanik (832201), fryzjer (514101), monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie (712905), elektryk (741103), elektromechanik pojazdów samochodowych (741203), mechanik pojazdów samochodowych (723103) oraz kucharz (512001).

Egzaminy zdało:

- 40% uczniów kształcących się w zawodzie kierowca mechanik (do egzaminu przystąpiło 15 uczniów czyli wszyscy absolwenci, sześciu otrzymało świadectwo potwierdzające kwalifikacje w zawodzie, a dziewięciu nie zdało egzaminu), podczas gdy zdawalność w województwie świętokrzyskim wynosiła 26%;
- 46,2% uczniów kształcących się w zawodzie fryzjer (do egzaminu przystąpiło 26 uczniów czyli wszyscy absolwenci, 12 otrzymało świadectwo potwierdzające kwalifikacje w zawodzie, a 14 nie zdało egzaminu), podczas gdy zdawalność w województwie wynosiła 86,2%;
- 68,8% uczniów kształcących się w zawodzie monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie (do egzaminu przystąpiło 16 z 17 absolwentów kształcących się w tym zawodzie, 11 otrzymało świadectwo

- potwierdzające kwalifikacje w zawodzie, a pięciu nie zdało egzaminu), podczas gdy zdawalność w województwie wynosiła 79,4%;
- 50% uczniów kształcących się w zawodzie elektryk (do egzaminu przystąpiło 10 uczniów czyli wszyscy absolwenci, pięciu otrzymało świadectwo potwierdzające kwalifikacje w zawodzie, a pięciu nie zdało egzaminu), podczas gdy zdawalność w województwie wynosiła 77%;
 - 75% uczniów kształcących się w zawodzie elektromechanik pojazdów samochodowych (do egzaminu przystąpiło 16 uczniów czyli wszyscy absolwenci, 12 otrzymało świadectwo potwierdzające kwalifikacje w zawodzie, a czterech nie zdało egzaminu), podczas gdy zdawalność w województwie wynosiła 74,4%;
 - 47,6% uczniów kształcących się w zawodzie mechanik pojazdów samochodowych (do egzaminu przystąpiło 21 uczniów czyli wszyscy absolwenci, 10 otrzymało świadectwo potwierdzające kwalifikacje w zawodzie, a 11 nie zdało egzaminu), podczas gdy zdawalność w województwie wynosiła 80,8%;
 - 85,7% uczniów kształcących się w zawodzie kucharz (do egzaminu przystąpiło 14 z 15 absolwentów kształcących się w tym zawodzie, 12 otrzymało świadectwo potwierdzające kwalifikacje w zawodzie, a dwóch nie zdało egzaminu), podczas gdy zdawalność w województwie wynosiła 90%.

W 2023 r. przeprowadzono w BS2 egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie technik pojazdów samochodowych (311513). Przystąpiło do niego 11 z 15 absolwentów, czterech otrzymało świadectwo potwierdzające kwalifikacje w zawodzie, a siedmiu nie zdało egzaminu. Zdawalność wyniosła 36,3%, podczas gdy w województwie 71,3%.

Do czasu kontroli NIK nie opublikowano danych dotyczących wyników egzaminów zawodowych na poziomie kraju.

Analizowano wyniki egzaminów zawodowych, w tym porównywano rezultaty uzyskane przez uczniów BS1 i BS2 z wynikami uczniów w województwie. Na podstawie tych analiz formułowano m.in. następujące wnioski:

- prowadzenie zajęć dodatkowych i konsultacji przedmiotowych;
- podejmowanie działań mających na celu poprawę frekwencji uczniów na zajęciach teoretycznych i praktycznych;
- motywowanie uczniów do systematycznej pracy poprzez różne metody prowadzenia lekcji;
- uświadomienie uczniom rangi egzaminu zawodowego i roli jego wyniku w planowaniu ścieżki kariery zawodowej;
- przeanalizowanie z uczniami dostępnych materiałów egzaminacyjnych z lat ubiegłych.

Dyrektor wyjaśniła: (...) wnioski były wykorzystywane przez nauczycieli w podejmowanych przez nich działaniach służących jakości procesów edukacyjnych. Działania te były monitorowane i analizowane przez dyrekcję ZSZ m.in. poprzez obserwację zajęć zawodowych prowadzonych w ramach BS1 i BS2. Sporządzano również analizy próbnych egzaminów zawodowych. W zależności od potrzeb dokonywano ewaluacji sposobu i zakresu prowadzonych przez nauczycieli działań.

(akta kontroli str. 355-400)

Odnosząc się do poziomu zdawalności egzaminów zawodowych, Dyrektor podała m.in.: (...) na zdawalność egzaminów miały wpływ m.in.: zdalna forma kształcenia spowodowana obostrzeniami związanymi z pandemią. Dotyczy to szczególnie kształcenia zawodowego praktycznego, gdzie konieczność rezygnacji z wykonywania czynności w praktyce, powoduje braki w umiejętnościach, które ujawniają się podczas egzaminu; fakt, że część młodzieży podejmującej naukę w szkole branżowej posiada spore deficyty edukacyjne. Odzwierciedlają to słabe wyniki osiągane na egzaminie ósmoklasisty; trudności w uczeniu się. Przykładowo w roku szkolnym 2021/2022 15 uczniów posiadało orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego (upośledzenie

w stopniu lekkim, autyzm, zespół Aspergera). Należy pamiętać, że każdy uczeń bez względu na posiadaną wiedzę i umiejętności musi przystąpić do egzaminu. Jest to warunek ukończenia szkoły; ograniczenia związane z nauczaniem indywidualnym. W 2022 roku 17 uczniów odbywało naukę w formie nauczania indywidualnego. Tygodniowy wymiar godzin ucznia nauczanego indywidualnie to jedynie 12 lekcji, podczas gdy uczniowie uczący się razem w formie klasowej jest to zazwyczaj około 35 godzin; zdawalność egzaminu w zawodzie operator obrabiarek skrawających (2022). Jako główną przyczynę takiego stanu należy wskazać, że w latach poprzedzających egzamin uczniowie kształcący się we wskazanym zawodzie zdawali egzamin przed Izbą Rzemieślniczą w miejscu (zakładzie), gdzie realizowali zajęcia praktyczne. Wskutek zmian przepisów na początku 2022 roku do egzaminu czeladniczego organizowanego przez Izbę Rzemieślniczą mogli przystąpić tylko ci pracownicy młodociani, których pracodawcy byli zrzeszeni w Izbie Rzemieślniczej. Zakłady pracy w których uczniowie odbywali praktyki nie spełniały tego kryterium. Wobec powyższego uczniowie ci zostali zgłoszeni do egzaminu organizowanego przez Okręgową Komisję Egzaminacyjną w Łodzi. Różnice, jeżeli chodzi o charakter obu rodzajów egzaminów (inne miejsce i obrabiarki), z pewnością przyczyniły się do tak słabej zdawalności; zdawalność egzaminu w zawodzie kierowca mechanik (2022). Egzamin w zawodzie kierowca mechanik należy do egzaminów trudnych (zdawalność w województwie świętokrzyskim wyniosła 12% w 2022 r.). Jak każdy egzamin zawodowy również ten podzielony jest na dwa etapy: pisemny i praktyczny. Jednak egzamin praktyczny w tym zawodzie w odróżnieniu od innych polegających na wykonywaniu czynności praktycznych (manualnych itp.) polega na wypełnianiu dokumentacji oraz dokonywaniu obliczeń matematycznych. Główną przyczyną niezdania egzaminu były błędy w obliczeniach. Powyższe mogło przyczynić się do zdawalności niższej o 2,6% niż w województwie.

(akta kontroli str. 312-317)

W roku szkolnym 2021/2022 do egzaminu maturalnego zostało zgłoszonych do Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łodzi trzech z 10 absolwentów BS2. Żaden nie przystąpił do tego egzaminu.

W kolejnym roku szkolnym do przedmiotowego egzaminu zgłoszono 11 z 12 absolwentów BS2. Przystąpiło do niego 10 osób, z których tylko jedna zdała. Do egzaminu maturalnego w terminie poprawkowym przystąpiło pięciu absolwentów, żaden nie zdał. Zdawalność wyniosła 10%, podczas gdy zdawalność w województwie wynosiła 78,2%, a w kraju 81,5%.

Lizeta Krzoska, Wicedyrektor ZSZ, wyjaśniła m.in.: (...) większości uczniów BS2 zależy tylko na ukończeniu szkoły, a nie na zdobyciu świadectwa dojrzałości. Słaby wynik zdawalności wynikał z tego, iż były to osoby pracujące i w związku z tym nie mogły poświęcić dużo czasu na przygotowanie się do egzaminu.

(akta kontroli str. 401-402)

2.8. ZSZ w latach 2022-2023 we współpracy z Agencją Rozwoju Regionalnego w Starachowicach uczestniczył w projekcie EduFARR – rozwój szkolnictwa zawodowego w Starachowicach realizowanym w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego 2014-2020, współfinansowanym przez Unię Europejską. Jego głównym celem był wzrost jakości kształcenia zawodowego i dostosowanie programów nauczania do wymagań rynku pracy. Uczestniczyło w nim:

- 61 uczniów BS1 kształcących się w zawodach kierowca mechanik (12), mechanik pojazdów samochodowych (26), elektromechanik pojazdów samochodowych (ośmiu), monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie (ośmiu) oraz operator obrabiarek skrawających (siedmiu);
- czterech uczniów BS2 kształcących się w zawodzie technik pojazdów samochodowych.

Brali oni udział w zajęciach dodatkowych z matematyki, języka angielskiego oraz warsztatach z zakresu wykorzystania inteligentnych specjalizacji w zawodzie. Uczestniczyli również w płatnych stażach zorganizowanych w przedsiębiorstwach funkcjonujących na terenie województwa świętokrzyskiego. W trakcie realizacji projektu ZSZ otrzymał pomoce dydaktyczne (m.in. 16 laptopów).

ZSZ nawiązał w 2022 r. współpracę z Izbą Rzemieślników i Przedsiębiorców w Kielcach. Polegała ona m.in. na zorganizowaniu zajęć z przedmiotów zawodowych w Rzemieślniczym Centrum Kształcenia Ustawicznego i Zawodowego w Kielcach dla 15 uczniów BS1 kształcących się w zawodach: elektryk (pięciu), mechanik pojazdów samochodowych (pięciu) oraz fryzjer (pięciu).

(akta kontroli str. 403-411)

BS1 współpracował w nw. latach szkolnych z przedsiębiorcami w zakresie organizacji praktycznej nauki zawodu:

- 2019/2020 z 13;
- 2020/2021 z 13;
- 2021/2022 z 11;
- 2022/2023 z dziewięcioma;
- 2023/2024 z siedmioma.

BS2 współpracował w roku szkolnym 2022/2023 z ośmioma przedsiębiorcami w zakresie organizacji praktyk zawodowych.

(akta kontroli str. 42-45, 50-51)

W BS1 utworzono klasy patronackie kształcące w zawodach:

- elektromechanik pojazdów samochodowych (741203) w każdym roku lat szkolnych 2019/2020-2023/2024 we współpracy z MAN Bus Sp. z o.o. w Starachowicach;
- operator obrabiarek skrawających (722307) w latach szkolnych 2019/2020 i 2021/2022 we współpracy z Perfopol Sp. z o.o. w Starachowicach oraz Starpol II sp. z o.o. w Starachowicach.

Firmy te przyjmowały uczniów na praktyki zawodowe. Przekazywały im artykuły piśmiennicze, plecaki oraz zeszyty, a także fundowały najzdolniejszym uczniom drobne nagrody rzeczowe. Wspomniane firmy nie wyposażyły szkolnych pracowni w sprzęt i materiały dydaktyczne. Ich przedstawiciele nie uczestniczyli w opracowaniu programów nauczania dopasowanych do profilu zapotrzebowania firmy.

Przedstawiciele pracodawców, organizacji pracodawców, samorządu gospodarczego lub innych organizacji gospodarczych, stowarzyszeń lub samorządów zawodowych oraz sektorowych rad do spraw kompetencji nie uczestniczyli w zebraniach Rady Pedagogicznej ZSZ z głosem doradczym.

(akta kontroli str. 412-413)

Dyrektor wyjaśniła m.in. (...) firmy MAN Bus Sp. z o. o. w Starachowicach, Perfopol Sp. z o.o. w Starachowicach, Starpol II Sp. z o.o. w Starachowicach nie uczestniczyły w opracowaniu programów, gdyż z rozmów z pracodawcami wynikało, iż obecne programy nauczania realizowane w szkole spełniają ich potrzeby. Pracodawcy nie posiadają oddzielnej komórki w firmie, która zajmuje się bezpośrednio szkolnictwem zawodowym, są to oddelegowane osoby w firmie spełniające odpowiednie wymogi formalne dotyczące opieki nad uczniami w ramach zajęć praktycznych i współpracy ze szkołą. Nie posiadają jednak zbyt dużych kompetencji do przygotowania autorskich programów nauczania dopasowanych do profilu zapotrzebowania firmy. (...) Jako główne przyczyny niebrania udziału przedstawicieli pracodawców i innych organizacji w posiedzeniach Rady Pedagogicznej można wymienić przede wszystkim brak chęci ze strony samych pracodawców do spotkań w ramach takiej formuły. Jako najważniejszy powód takiego stanu rzeczy wskazują oni brak czasu spowodowany obowiązkami związanymi z prowadzeniem firmy. Jednocześnie pragnę nadmienić, że

wymiana spostrzeżeń oraz propozycji nowych ulepszonych rozwiązań odbywa podczas spotkań w węższym gronie (dyrekcja szkoły, kierownictwo szkolenia praktycznego oraz nauczyciele przedmiotów zawodowych). Przykładem jest współpraca z firmą MAN, w ramach której, oprócz spotkań kadry kierowniczej, mają miejsce spotkania między przewodniczącą zespołu przedmiotowego nauczycieli przedmiotów zawodowych a przedstawicielem zakładu ds. szkolenia uczniów.

(akta kontroli str. 312-317)

W latach 2018-2021 w trakcie realizacji projektu *Krok po kroku sięgamy po europejskie kwalifikacje zawodowe* w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego 64 uczniów BS1 kształcących się w zawodach: kierowca mechanik (12), elektromechanik pojazdów samochodowych (14), operator obrabiarek skrawających (13), monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie (14), fryzjer (sześciu) oraz kucharz (pięciu) brało udział w stażach zagranicznych²⁶.

W latach 2021-2022 w trakcie realizacji projektu *Stáže zagraniczne – szansą na bezpieczną przyszłość* w ramach programu Erasmus+ 30 uczniów BS1 kształcących się w zawodach: kierowca mechanik (dwóch), elektromechanik pojazdów samochodowych (sześciu), mechanik pojazdów samochodowych (pięciu), operator obrabiarek skrawających (dwóch), monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie (dwóch), elektryk (pięciu), fryzjer (trzech) oraz kucharz (pięciu) brało udział w stażach zagranicznych²⁷.

W latach 2022-2023 w trakcie realizacji projektu *2022-1-PL01-KA121-VET-000065861* w ramach programu Erasmus+ 25 uczniów BS1 kształcących się w zawodach: kierowca mechanik (sześciu), elektromechanik pojazdów samochodowych (ośmiu), elektryk (pięciu) oraz fryzjer (sześciu) brało udział w stażach zagranicznych²⁸.

(akta kontroli str. 414-470)

Dyrektor wyjaśniła m.in.: (...) uczniowie BS2 podejmują pracę i jednocześnie uczą się w szkole. Uczniowie BS2 nie uczestniczyli w stażach zagranicznych, gdyż z rozmów z nimi wynika, iż nie mogą sobie pozwolić na dwutygodniową absencję w pracy. W większości przypadków uczniowie BS2 są to absolwenci BS1, którzy brali już udział w stażach zagranicznych w trakcie nauki w BS1. Tym samym wyklucza to ich z możliwości ponownego udziału w projekcie.

(akta kontroli str. 243-252)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Programy realizacji doradztwa zawodowego obowiązujące w latach szkolnych 2019/2020-2022/2023:

- nie zawierały treści programowych dla BS1,
- nie uwzględniały wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego,
- nie określały działań związanych z realizacją doradztwa zawodowego oraz podmiotów, z którymi ZSZ współpracował przy realizacji działań,

pomimo że obowiązki takie wynikały odpowiednio z § 2 pkt 4, § 4 ust. 1 oraz § 4 ust. 2 rozporządzenia w sprawie doradztwa zawodowego.

Programy realizacji doradztwa zawodowego obowiązujące w roku szkolnym 2020/2021-2023/2024 nie zawierały treści programowych dla BS2, pomimo że obowiązek taki wynikał z § 2 pkt 7 ww. rozporządzenia.

(akta kontroli str. 265-306)

²⁶ W Hiszpanii, Niemczech i Portugalii.

²⁷ W Niemczech i Portugalii.

²⁸ W Hiszpanii i we Włoszech.

Dyrektor wyjaśniła, że powyższe spowodowane było przeoczeniem.

(akta kontroli str. 312-316)

2. ZSZ nie zapewnił w roku szkolnym 2022/2023 uczniom BS1 i BS2 skierowanym na praktyczną naukę zawodu ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków, pomimo że obowiązek taki wynikał z § 8 ust. 1 pkt 3 rozporządzenie w sprawie praktycznej nauki zawodu.

Dyrektor wyjaśniła, że kierując uczniów BS1 i BS2 na praktyczną naukę zawodu ZSZ przyjmuje oświadczenia od rodziców, że dziecko podlega ubezpieczeniu od NNW w ramach prywatnie wykupionego ubezpieczenia. Wszyscy uczniowie odbywający praktyczną naukę zawodu są ubezpieczeni od NNW.

(akta kontroli str. 312-316)

Ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków uczniów kierowanych na praktyczną naukę zawodu organizowaną poza daną szkołą jest obowiązkiem tej szkoły, a praktyczna nauka zawodu jest jedną z podstawowych form działalności dydaktyczno-wychowawczej szkoły prowadzącej kształcenie zawodowe. Organ prowadzący ZSZ otrzymuje subwencję oświatową na realizację zadań szkolnych (zadania związane między innymi z prowadzeniem szkół ponadpodstawowych oraz realizacją praktycznej nauki zawodu). Zatem ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków uczniów kierowanych na praktyczną naukę zawodu organizowaną poza ZSZ winno być finansowane z tego źródła.

OCENA CZĄSTKOWA

W BS1 i BS2 kształcono w zawodach, na które występowało istotne lub umiarkowane zapotrzebowanie na pracowników na świętokrzyskim rynku pracy. Dopuszczone do stosowania w roku szkolnym 2022/2023 we wszystkich klasach pierwszych ww. szkół branżowych programy nauczania dla zawodów posiadały pozytywną opinię Rady Pedagogicznej ZSZ. Zapewniono w tych klasach odpowiedni wymiar godzin niezbędny do osiągnięcia efektów kształcenia zawodowego określonego w ramowych planach nauczania i podstawie programowej.

Programy realizacji doradztwa zawodowego obowiązujące w latach szkolnych 2019/2020-2022/2023 nie zawierały wszystkich elementów wymaganych rozporządzeniem w sprawie doradztwa zawodowego .

ZSZ nie zapewnił w roku szkolnym 2022/2023 uczniom BS1 i BS2 skierowanym na praktyczną naukę zawodu ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków.

W BS1 i BS2 analizowano wyniki egzaminów zawodowych i wykorzystywano w praktyce wnioski wynikające z tych analiz. ZSZ korzystał z funduszy europejskich dedykowanych szkolnictwu zawodowemu.

III. Uwagi i wnioski

Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust.1 pkt 5 ustawy o NIK wnioskuje o:

1. Aktualizowanie statutów BS1 i BS2 w zakresie zawodów, w których kształcą te szkoły.
2. Podjęcie działań mających na celu doposażenie pracowni przedmiotowych, tak aby spełniały wymogi rozporządzenia w sprawie podstaw programowych.
3. Dostosowanie programu realizacji doradztwa zawodowego do przepisów rozporządzenia w sprawie doradztwa zawodowego.
4. Zapewnienie uczniom BS1 i BS2 skierowanym na praktyczną naukę zawodu ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków.

Uwagi

NIK nie formułuje uwag.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art.61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kielce, grudnia 2023 r.

Kontrolerzy
Karol Pokora
specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Kielcach
Dyrektor
Grzegorz Walendzik

.....
podpis

.....
podpis

Arkadiusz Pawlik
specjalista kontroli państwowej

.....
podpis